

- ✓ Europejski projekt "OUR WAY", współfinansowany przez program INTERREG Europe jest projektem skoncentrowanym na szlakach greenways.
- ✓ Projekt "OUR WAY" ma na celu przyczynienie się do zachowania, ochrony, promocji i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego w Europie za pomocą zielonych szlaków greenways.
- ✓ Europejskie Stowarzyszenie Zielonych Szlaków Greenways (AEVV) uczestniczy w projekcie jako partner doradczy.

Celem projektu OUR WAY jest przyczynienie się do zachowania, ochrony, promocji i rozwoju naturalnego i kulturowego dziedzictwa w Europie z wykorzystaniem zielonych szlaków greenways poprzez udoskonalenie instrumentów politycznych w obszarze jakości kultury i środowiska, w tym narzędzi do ich zarządzania oraz opracowania konkretnych środków dla ich promocji i zachowania.

Celem projektu jest poprawa koordynacji pomiędzy różnymi kluczowymi podmiotami, opracowanie systemów zarządzania dla utrzymania zielonych szlaków greenways, identyfikacja modeli oraz dobrych praktyk dla ochrony i utrzymania zielonych szlaków greenways, identyfikacja instrumentów finansowych i finansowania zielonych szlaków greenways oraz promocja produktów turystycznych związanych z zielonymi szlakami greenways.

Współpraca międzyregionalna ma zasadnicze znaczenie dla określenia, wymiany i transferu praktyk między regionami, a co ważniejsze, dla planowania i przygotowania konkretnych planów działania w celu uwzględnienia wniosków wyciągniętych ze współpracy międzyregionalnej, w ramach polityk regionalnych.

Projekt OUR WAY będzie doskonałym narzędziem służącym pomocą na terytorium partnerów w umacnianiu ich polityk, poprawie rozwoju regionalnego i przyczynianiu się do zachowania i promocji dziedzictwa naturalnego i kulturowego poprzez zielone szlaki greenways.

Ten projekt przyniesie korzyść nie tylko partnerom projektu, lecz także członkom Europejskiego Stowarzyszenia Greenways, którzy będą mogli:

- ✓ Wykorzystać dobre praktyki w zakresie zielonych szlaków greenways z różnych regionów Europy i użyć tej wiedzy do ostatecznego wdrożenia tych rozwiązań na swoim terytorium,
- ✓ Włączyć zdobyte doświadczenia ze współpracy międzyregionalnej do programów polityki regionalnej,
- ✓ Wnieść wkład w postaci swoich doświadczeń i własnych dobrych praktyk do implementacji na innych obszarach,
- ✓ Brać udział w spotkaniach, które będą organizowane jako część realizacji projektu.

Partnerstwo obejmuje 6 regionów znajdujących się na różnym poziomie rozwoju, zarządzania i promocji w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w obrębie zielonych szlaków

greenways oraz Europejskie Stowarzyszenie Greenways jako partnera doradczego, wnoszącego bogate doświadczenie i wiedzę w obszarze projektu.

Mercedes Muñoz (European Greenways Association)

SPOTKANIE ZESPOŁU PROJEKTU W HISZPANII

4 lipca 2018 r. Zespół projektu OUR WAY spotkał się w Caravaca de la Cruz, w regionie Murcia i wizytował zielony szlak *Greenway Vía del Noroeste* w Caravaca de la Cruz (Hiszpania). Na wstępie manager szlaku *Greenway of the Northwest* Regionu Murcia wyjaśnił partnerom wyzwania i obecną sytuację rozwoju szlaku, dzieląc się informacjami na temat różnych podejść do przewyższania niedostatecznej eksploatacji tego cennego zasobu.

Po wstępnych komunikatach rozpoczęły się prezentacje Partnerów:

- 1/ prezentacja Lidera projektu - Instytutu Turystyki Regionu Murcia, Hiszpania
- 2/ prezentacja Northern and Western Regional Assembly, Irlandia
- 3/ prezentacja Podkarpackie, Polska
- 4/ prezentacja Departamental Council of Herault, Francja
- 5/ prezentacja Hajdú-Bihar County Government, Węgry
- 6/ prezentacja Chamber of Commerce and Industry-Vratsa, Bułgaria
- 7/ prezentacja European Greenways Association. Belgia

Sesja rozpoczęła się od przeglądu celów projektu oraz wyliczenia 6 instrumentów polityki, do których jest adresowana.

Podczas fazy 2 (semestry 6-9) będzie miało miejsce wdrażanie i monitoring planów działań.

Znaczenie utworzenia grupy roboczej interesariuszy w każdym regionie jest wyraźne, w celu umożliwienia wymiany wiedzy pomiędzy regionami.

Ogólny przegląd zakończył się wskazaniem głównych wyników projektu (udoskonalenie 6 instrumentów polityki, zidentyfikowanie 18 dobrych praktyk) oraz sposobu na utrzymanie trwałości rezultatów za pośrednictwem interesariuszy dzięki zaangażowaniu instytucji zarządzających instrumentem polityki od początku realizacji projektu, a także znaczenia współpracy tych władz z odpowiednimi interesariuszami.

Sesja zakończyła się wystąpieniem Kristiana Kamplade - przedstawiciela lidera projektu – Instytutu Turystyki Regionu Murcja, który poinformował o zmianie w zakresie lidera projektu. Z uwagi na to, że Instytut Turystyki Regionu Murcja jest organizacją publiczną zintegrowaną z Autonomiczną Wspólnotą Murcji, zdecydowano, że kierowanie projektem będzie realizowane bezpośrednio przez Region Murcja. Przejęcie projektu przez regionalne ministerstwo urzędu Prezydenta regionu Murcja umożliwi włączenie w projekt różnych departamentów i zapewnienie wymaganego strategicznego podejścia. Po stronie partnerów nie było sprzeciwu wobec tej zmiany.

PIERWSZE SPOTKANIE REGIONALNEJ GRUPY ROBOCZEJ INTERESARIUSZY W REGIONIE MURCJA (HISZPANIA)

20 września 2018 r. w Murcji (Hiszpania) miało miejsce pierwsze spotkanie regionalnej grupy roboczej interesariuszy projektu OUR WAY dofinansowanego ze środków Interreg Europa pod nazwą: “Zachowanie, promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez zielone szlaki greenways Regionu Murcja”.

Podczas tego spotkania lider projektu wyjaśnił partnerom regionalnym wszystkie cele projektu wymagane do osiągnięcia, mapę procedur oraz informacje zwrotne i korzyści, jakie mogą osiągnąć.

Głównym celem projektu jest przyczynienie się do zachowania, ochrony, promocji i rozwoju przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa w Europie, poprawa instrumentów politycznych w odniesieniu do jakości kulturowej i przyrodniczej zaangażowanych terenów, włączeniu narzędzi do ich zarządzania i rozwoju specyficznych środków dla ich promocji i rozwoju.

Wśród partnerów regionalnych, którzy uczestniczyli w spotkaniu byli reprezentanci departamentu funduszy europejskich, środowiska naturalnego, konsorcjum Greenways Regionu Murcja, uniwersytetów i stowarzyszeń (środowiskowych, sportowych, turystycznych ...)

Wszyscy uczestnicy wykazali się dużym zainteresowaniem i przedstawili ciekawe pomysły opartych o swoje doświadczenia i rozwijali swoje spostrzeżenia w zakresie dobrych praktyk dotyczących zielonych szlaków w regionie Murcji, a także debatowali i dzielili się problemami dotyczącymi tych szlaków.

PIERWSZE SPOTKANIE INTERESARIUSZY W HÉRAULT (FRANCJA)

Po pierwszym spotkaniu we wrześniu, podczas którego zaprezentowano projekt, regionalna grupa interesariuszy spotkała się na początku listopada, by pracować nad przygotowaniem analizy SWOT, kwestionariusza regionalnego i 3 dobrych praktyk. W spotkaniu brało udział około dwudziestu uczestników prezentujących wszystkie obszary aktywności, obszary naturalne i bioróżnorodność, obiekty rowerowe, sporty terenowe, turystykę, regionalny park przyrodniczy, lokalne instytucje publiczne, na terenie których przebiegają zielone szlaki greenways.

PIERWSZE SPOTKANIE INTERESARIUSZY W HAJDÚ-BIHAR (WĘGRY)

Pierwsze spotkanie roboczej grupy interesariuszy (SWG) miało miejsce w dniu 18 października 2018 r. w biurze regionu Haju-Bihar. Eksperti i praktycy uczestniczący w spotkaniu przedstawili szeroki zakres tematów. Po powitaniu przez Melindę Tuska-Mátraí (kierownik działu ds. międzynarodowych), Judit Karácsonyi (kierownik projektu) przedstawiła projekt OUR WAY; jego zakres, partnerstwo, zaplanowane działania i oczekiwane rezultaty. Ogólnym tematem spotkania była analiza krajowa i regionalna obecnej sytuacji, rola i zadania każdej organizacji oraz oczywiście prezentacja i poznanie dobrych praktyk. Po przedstawieniu uczestników i ich zadań, doświadczeń nastąpiła owocna dyskusja na temat historii i efektów krajowych zielonych szlaków greenways.

Po aktywnej, pożytecznej dyskusji przedstawiono planowany dalszy przebieg projektu, a w szczególności działania partnerskie, w tym temat i datę następnego spotkania w ramach projektu oraz następane spotkanie SWG.

PIERWSZE SPOTKANIE INTERESARIUSZY W RZESZOWIE (POLSKA)

Pierwsze spotkanie Regionalnej Grupy Roboczej Interesariuszy projektu OUR WAY wdrażanego w ramach programu Interreg Europa na lata 2014 -2020 miało miejsce w Rzeszowie (Polska) w dniu 5 października 2018 r.

Uczestnikami spotkania byli reprezentanci stowarzyszeń i związków zaangażowanych w rozwój ekoturystyki na terenie Podkarpacia: Fundacji Bieszczadzkiej; Stowarzyszenia Rowery.Rzeszów.pl; Beskidzkiego Towarzystwa Turystycznego „Przełom Wisłoka” – Zagłębie Ambitnej Turystyki, Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpackie „Pro Carpathia”, Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Związku Gmin Pogórza Dynowskiego, Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., Fundacji Tradycyjna Zagroda oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

Interesariusze zostali poinformowani o celu projektu OUR WAY i zasadach pracy Regionalnej Grupy Interesariuszy, jak również o zielonych szlakach greenways zidentyfikowanych do tej pory na Podkarpaciu.

Druga część spotkania była poświęcona pracy w grupach roboczych. Uczestnicy zostali podzieleni na 4 grupy robocze, których zadaniem było przygotowanie analizy SWOT i zidentyfikowanie dobrych praktyk (BP) w następujących obszarach: współpraca pomiędzy kluczowymi podmiotami, identyfikacja instrumentów finansowych i finansowanie, promocja i rozwój produktów.

Najbardziej interesujące wyniki sesji:

Stowarzyszenie Rowery.Rzeszów.pl poinformowało o projekcie pilotażowym wynajmowania rowerów miejskich w Rzeszowie: Blinkee.city. Wynajem działa w systemie czwartej generacji, co oznacza, że rowery mogą być lokalizowane i wynajmowane za pomocą aplikacji w telefonie komórkowym.

Pani Kinga Aleksandrowicz-Kosteńska z Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, która jest w regionie koordynatorem projektu Green Velo, poinformowała o wspólnych działaniach promocyjnych. Zadania zostały wykonane w ramach umowy partnerskiej podpisanej przez marszałków pięciu regionów. Działania obejmowały między innymi: druk map, rozbudowaną kampanię na stronach największych gazet codziennych w Polsce, na Facebooku, Instagramie i YouTube, a także kampanię reklamową w prasie rowerowej i lifestyle'owej.

Pan Bogusław Szweda ze Beskidzkiego Stowarzyszenia Turystycznego "Przełom Wisłoka" i Zagłębia Ambitnej Turystyki przedstawił projekt dotyczący turystyki rowerowej jako jednej z form spędzania czasu wolnego przez dzieci i dorosłych. Przedstawił także dobre praktyki w zakresie finansów i zarządzania finansami, które są stosowane w zakresie działalności Beskidzkiego Stowarzyszenia Turystycznego "Przełom Wisłoka" i Zagłębia Ambitnej Turystyki. Obejmuje on współpracę 5 gmin w zakresie wydawania środków na tworzenie tras rowerowych.

SEMINARIA W ZAKRESIE KOMUNIKACJI I FINANSÓW W DUBLINIE (IRLANDIA)

Reprezentanci ponad 50 projektów pochodzących z trzeciego naboru przybyli do Dublina w dniach 13-15 listopada 2018 r., by wziąć udział w seminarium poświęconym komunikacji i finansom.

Seminarium w zakresie komunikacji:

Seminarium komunikacyjne skierowane było do liderów projektów i menedżerów ds. komunikacji projektów Interreg Europa. Celem tego seminarium było dostarczenie niezbędnych wskazówek dotyczących wymogów reklamowych Interreg Europa, a także kilka przydatnych porad i wskazówek, które sprawią, że komunikacja w ramach projektu będzie tak skuteczna i atrakcyjna, jak to tylko możliwe. Seminarium zawierało zestaw trzech praktycznych warsztatów prowadzonych przez doświadczonych specjalistów ds. komunikacji, koncentrujących się na skali projektu, relacjach z mediami i obecności online.

Seminarium w zakresie finansów:

Seminarium finansowe skierowane było do menedżerów finansowych liderów projektów i kontrolerów pierwszego stopnia wiodących partnerów projektów Interreg Europe. Celem tego seminarium było dostarczenie informacji i aktualizacji dotyczących sprawozdawczości finansowej i procedur kontrolnych oraz wymagań związanych z zarządzaniem projektami Interreg Europa. Była to również dobra okazja do wymiany doświadczeń i pomysłów w tym zakresie ze wspólnym sekretariatem oraz kierownikami finansowymi i kontrolerami pierwszego stopnia w innych projektach.

PIERWSZE SPOTKANIE INTERESARIUSZY W CARRICK-ON-SHANNON (IRLANDIA)

Spotkanie regionalnej grupy interesariuszy Północnego i Zachodniego Zgromadzenia Regionalnego (Northern and Western Regional Assembly) miało miejsce w Carrick-on-Shannon w dniu 14 listopada 2018 r. W spotkaniu wzięli udział pracownicy lokalnych władz w regionie, którzy aktualnie pracują przy zielonych szlakach Greenaways oraz przy błękitnych szlakach Blueways w każdym hrabstwie.

Rozpoczęcie projektu OUR WAY nadchodzi w dobrym czasie dla regionu, ponieważ Departament Transportu, Turystyki i Sportu rządu Irlandii uruchomił niedawno Narodową Strategię Rozwoju Zielonych Szlaków Greenways wraz z funduszem w wysokości 53 mln euro dla władz lokalnych z przeznaczeniem na rozwój regionalnych i krajowych szlaków Greenways.

Podczas spotkania regionalnej grupy interesariuszy, Caitlín Conneely, zastępca dyrektora Północnego i Zachodniego Zgromadzenia Regionalnego (Northern and Western Regional Assembly) zaprezentowała cele i wskaźniki projektu OUR WAY i wyjaśniła jak ważną rolę będzie pełnić regionalna grupa interesariuszy w opracowaniu planu działania i rozbudowie sieci zielonych szlaków greenways w regionie.

Patrick Devine, oficer projektu OUR WAY przedstawił ogólny zarys obecnych i planowanych zielonych szlaków greenways i zaprezentował szczegóły Narodowej Strategii Rozwoju Zielonych Szlaków Greenways.

Grupa miała także możliwość dowiedzieć się więcej o Great Western Greenway, który przedstawił Pdraig Philbin z Mayo County Council. Szlak Great Western Greenway jest jednym z najbardziej udanych projektów greenways w Irlandii i jest modelem, z którego mogą brać przykład inne władze lokalne. Grupa interesariuszy omówiła obecne możliwości aplikowania o środki z Departamentu w 53 mln euro na rozwój zielonych szlaków greenways i możliwości zabezpieczenia dostępu do gruntów celem rozwoju zielonych szlaków greenways. Grupa wspomniała także, że wiele konsultacji publicznych zostało ostatnio zorganizowanych przez władze lokalne celem omówienia z członkami władz opcji tras i harmonogramu rozwoju zielonych szlaków greenways.

Northern and Western Regional Assembly z niecierpliwością oczekuje kolejnego spotkania partnerów projektu i warsztatów międzyregionalnych, które będą mieć miejsce w Irlandii w marcu 2019 r.

KONFERENCJA OTWIERAJĄCA EUROPEJSKI PROJEKT OUR WAY I DRUGIE SPOTKANIE INTERESARIUSZY W REGIONIE MURCJA (HISZPANIA). 30 listopada 2018.

Zielone szlaki greenways proponowane jako źródło ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu Murcja, jednocześnie służące promowaniu regionu jako zrównoważonego miejsca turystycznego i umożliwiającego tworzenie miejsc pracy i rozwój lokalny, są celami projektu OUR WAY, złożonego do programu Interreg Europa i wybranego do finansowania przez Komisję Europejską.

Minister urzędu Prezydenta Regionu Murcja, Pedro Rivera wyjaśnił, że projekt, który jest realizowany w ramach tego naboru, finansowany ze środków EFRR i kierowany przez region Murcji *"ma dla nas strategiczne znaczenie i angażuje Instytut Turystyki, Dyrekcję ds. Środowiska Naturalnego, Dyrekcję ds. Administracji Lokalnej, a także, z uwagi na jej przekrojowy charakter, Dyrekcję Unii Europejskiej, Spraw Zagranicznych i Współpracy"*.

Wyzwanie polega na doprowadzeniu do tego, by sieć zielonych szlaków greenways w regionie Murcja i u partnerów projektu (Northern and Western Regional Assembly w Irlandii, na Podkarpaciu w Polsce, Hérault, we Francji, Hadju-Bihar na Węgrzech, Vratsa w Bułgarii oraz w Europejskim Stowarzyszeniu Zielonych Szlaków Greenways) stała się zasobem dla lokalnych społeczności i oznaczała ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego i naturalnego obecnego na danym terytorium.

Pod tym względem Program Interreg Europa pomaga samorządom regionalnym i lokalnym w całej Europie w zapewnieniu, że inwestycje, innowacje i wysiłki wdrożeniowe prowadzą do zintegrowanego i zrównoważonego działania.

Wartość projektu wynosi 967 tysięcy euro, z czego 810 tysięcy jest finansowanych ze środków EFRR, a pozostała część jest finansowana przez partnerów projektu, z udziałem region Murcja w wysokości prawie 40 tysięcy euro.

Doradca zaznaczył, że *"instrumentami, które zamierzamy rozwijać, by osiągnąć zamierzone cele jest utworzenie grupy podmiotów społeczno-gospodarczych zainteresowanych ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego i naturalnego w regionie Murcja, międzyregionalne warsztaty ekspertów w zakresie zielonych szlaków greenways i europejskiego dziedzictwa kulturowego w celu identyfikacji i wymiany modeli oraz dobrych praktyk, co poprawi zarządzanie, finansowanie i promocję zielonych szlaków greenways w Europie oraz w regionie Murcja, a także opracowanie planu zarządzania i promocji zielonych szlaków greenways regionu Murcja."*

Oprócz prezentacji projektu, w tym samym dniu odbyło się drugie spotkanie Regionalnej Grupy Interesariuszy: w spotkaniu uczestniczyła grupa podmiotów społeczno-gospodarczych zainteresowanych ochroną i promocją zielonych szlaków greenways w regionie Murcja i w Europie. Podmioty te przyczynią się do rozwoju projektu poprzez udział w jego realizacji.

14 listopada 2018 r. podpisano umowę o dofinansowanie pomiędzy Regionem Murcja, reprezentowanym przez Ministra urzędu Prezydenta Murcji, a Instytucją Zarządzającą Programu Interreg Europa na realizację projektu OUR WAY. Projekt ten będzie realizowany przez następne cztery lata we współpracy z pozostałymi europejskimi instytucjami – partnerami projektu oraz ze wsparciem Europejskiego Stowarzyszenia Zielonych Szlaków Greenways.

Nadchodzące wydarzenia w semestrze 2

- Warsztaty w Irlandii (marzec 2019)
- 7 wewnętrznych spotkań – wewnątrz organizacji partnerów (1 na partnera)